

30.3.2023

kirjaamo@energiavirasto.fi
Energiavirasto

Dnro: 147/040300/2023

Lausunto 1. suuntaviivoista sähköverkkotoimintojen menetelmiksi valvontajaksoilla 1.1.2024-31.12.2027 ja 1.1.2028-31.12.2031

Energiakaupungit kiittää mahdollisuudesta lausua Energiaviraston 1. suuntaviivoista sähköverkkotoimintojen valvontamenetelmiksi. Energiakaupungit tukee KV11-ryhmän ja Energiateollisuuden lausuntoja ja painottaa seuraavia teemoja.

Vihreän energiasiirtymän mahdollistaminen vaatii kykyä investoida. Tämä kyky rakentuu verkkoyhtiöiden tekemän tuloksen pohjalta ja sen on oltava riittävän vakaata ja ennustettavaa, jotta tarvittavat investoinnit ovat mahdollisia. Energiakriisin aikana olemme nähneet, miten sähköverkkoihin tehdyt panostukset ovat edesauttaneet kriisistä selviytymistä.

Eryisesti kaupunkiympäristössä sähköistymisen nopeatahtinen eteneminen ja vihreän energiasiirtymän kunnianhimoiset kansalliset ja yhtiökohtaiset tavoitteet edellyttävät merkittävää määrää investointeja ja työtä. Muuten riskinä ovat sähköverkkoliiketoiminnan pullonkaulat, jotka hidastavat ja jopa taannuttavat kasvavien kaupunkien kehitystä ja elinvoimaa.

Energiaviraston valvontamenetelmien päivitys seuraaville valvontajaksoille on hyvin merkittävässä roolissa määrittämässä sitä, pystyvätkö kaupunkienergiayhtiöt toteuttamaan vihreän energiasiirtymän ja varmistamaan, että suomalaisille kaupungeilla on kasvun ja elinvoiman kannalta tarvittava energiantuotanto ja -verkot käytössään.

Kaupunkiverkkoyhtiöt ovat tilanteessa, jossa pitkäjänteinen ja ennakoitava sääntely, valvontamenetelmien läpinäkyvyys ja tasapuolisuus sekä kokonaisjärjestelmän ymmärrettävyys eivät ole enää toiveita vaan näissä mittavissa haasteissa onnistumisen edellytys.

Energiavirasto on paljon vartijana ja Energiakaupungit toivoo, että lopullinen versio sähköverkkotoimintojen menetelmiksi seuraavilla valvontajaksoilla on malli, joka mahdollistaa tarvittavat investoinnit ja johon kaikki sidosryhmät voivat luottaa.

Yksikköhinnat

Energiakaupungit allekirjoittaa KV11-ryhmän näkemykset tarpeesta laatia riittävän yksityiskohtainen yksikköhintaluettelo, jossa yksikköhintojen kustannusvastaavuus on keskeisimmässä roolissa verkon arvon oikeudenmukaisen määrittämisen kannalta. Tätä lausuntoa kirjoittaessa emme vielä tiedä yksikköhintojen muodostamisen ja keräämisen kaikkia yksityiskohtia eikä suuntaviivojen kommentointi siksi ole yksinkertaista. Tästä huolimatta toteamme:

- Kaupunkiverkkoyhtiöille olosuhdeluokittelujen kehittäminen tasapuolisemmaksi rakenteiden, menetelmien ja mitoitusten huomioimisella on erittäin tärkeää. On tärkeää, että yksikköluettelon olosuhdeluokittelua kehitetään ja laajennetaan nykyisestä, jotta jakeluverkon haltijoilla on tasapuoliset edellytykset saavuttaa yksikköhintojen määrittämä kustannustaso.

- Käytettävien yksikköhintojen on kuvattava todellista markkinahintaa ja inflaatiokorjaus on tehtävä valvontajakson alkuhetkellä 1.1.2024. Tämän tulisi heijastua myös suuntaviivoihin selkeästi.

Investointikannustin

- Energiakaupungit allekirjoittaa Energiateollisuus ry:n huomioidut investointikannustimen leikkurista. Esiitetyn mukaiseen mekanismiin sisältyy merkittäviä riskejä, jotka realisoituessaan uhkaavat tehokkuuden parantumista ja luovat huomattavaa painetta asiakashintojen nousuun. Hyötyleikkuri rankaisee kohtuuttomasti monia niistä kaupunkiverkkoyhtiöistä, jotka toimivat lähellä investointitehokkuutta 1 ja voivat olla peräkkäisinä vuosina tehottomia ja tehokkaita.
- Energiakaupungit korostaa, että erityisesti 2020-luku on vihreän energiasiirtymän toteutumisen kannalta kriittistä aikaa. Suuri tarve sähkönsiirtotehon kasvattamiselle ja investoinneille on täytettävä ja siksi investointiedellytykset on turvattava myös yhtiöiltä, jotka eivät poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi pääse yksikköhintojen määrittämään kustannustasoon.

Tasapoistojen inflaatiokorjaus

- Valvontamenetelmien mukaan investointikannustimen tarkoituksena on kannustaa verkonhaltijaa tekemään investointinsa kustannustehokkaasti ja mahdollistaa korvausinvestointien tekeminen. Kun yksikköhintoja ei päivitetä valvontajakson aikana, tasapoiston laskennassa huomioidaan nykyisin inflaation muutos kuluttajahintaindeksillä. Suuntaviivoissa tasapoiston inflaatiokorjausta esitetään poistettavaksi. Tämä vaikeuttaa korvausinvestointien tekemistä ja rahoitusta merkittävästi.

Esitämme KV11-ryhmän tapaan, että tasapoisto määritetään nykyisten valvontamenetelmien tapaan edelleen ja inflaatio huomioidaan kuluttajahintaindeksin mukaisesti.

Yleinen tehostamistavoite

- Energiakaupungit on huolissaan kireän inflaation aiheuttamista kustannusnoususta, joka näkyy erityisesti operatiivisten kustannusten merkittävänä kasvuna, joka ei ole kaikilta osin realisoitunut palveluiden hintoihin. Seuraavan valvontajakson kustannusten lähtötason määrittelyssä on odotettavissa, että lähtötilanne on jo valmiiksi liian alhainen.
- Lämmityksen ja liikenteen sähköistyminen ja hajautetun pientuotannon määrän osin dramaattinenkin kasvu vaativat kaupunkiverkkoyhtiöiltä panostuksia operatiivisen toiminnan kehitykseen, esisuunnitteluun ja asiakaspalveluresurssien vahvistamiseen, mikä nostaa entisestään operatiivisia kustannuksia, aivan kuten KV11-ryhmä totesi lausunnossaan.
- Energiaviraston suuntaviivoissa esitetään sähköverkkoliiketoiminnoille kahden (2) prosentin yleistä tehostamisvelvoitetta. Energiakaupungit pitää tavoitetta ristiriitaisena yleisen kustannustason nousun ja toimintaan kohdistuvan lisääntyvän työtarpeen ja vaatimusten vuoksi.

Siksi Energiakaupungit katsoo, että laadukkaan toiminnan ylläpitämiseksi prosentuaaliset tehostamistavoitteet poistetaan kuudennen ja seitsemännen valvontajakson suunnitelmista.

Verkon rakentamiseen saadut tuet

Energiakaupungit tukee Energiateollisuus ry:n lausuntoa johtosiirtojen ja yhteisrakentamisen kustannusten käsittelyn erilaisuudesta ja KV11-ryhmän esittämää kritiikkiä verkon rakentamiseen saatuja tukia käsittelevään kohtaan liittyen. Ulkopuolisten tahojen aiheuttamien johtosiirtojen kustannusten korvaamista tai yhteisrakentamisen kustannusten jakamista ei tule valvontamenetelmissä käsitellä verkon rakentamiseen saatuna tukena.

Erityisesti Energiakaupunkien jäsenyhtiöiden alueella, kaupunkiympäristössä, rakennetaan usein kalliita johtosiirtoja nimenomaan muun kaupunkirakentamisen vaatimuksesta.

Pitoaikojen määrittäminen

Energiakaupungit jakaa KV11-ryhmän tapaan positiivisena sitä, että teknistaloudelliset pitoajat on mahdollista määrittää uudelleen. Tarkennettu yksityishintaluettelo tukee lisäksi teknisten ratkaisuiden ja toimintaympäristön kehityksen muutosten huomioimista.

Energiaviraston suuntaviivoissa on esitetty purettujen komponenttien tarkkojen keski-ikätietojen raportointivelvoite. Tämä on purettujen komponenttien tilastoinnin osalta nykyisellään mahdotonta, koska kaupunkiverkkoyhtiöillä ei yksinkertaisesti ole historiatietokantaa purettujen komponenttien keski-ikästä. KV11-ryhmän tapaan Energiakaupungit huomauttaa, että purettavien komponenttityyppien keskimääräiset pitoajat vaihtelevat vuosien välillä eikä keski-ikää pysty määrittämään yksittäisten vuosien purkutietojen perusteella. Siksi Energiakaupungit jakaa KV11-ryhmän näkemyksen, jonka mukaan velvoitetta raportoida verkosta purettavien komponenttien ikätietoja ei voi pitää perusteltuna.

Poistoerokäsittely

Energiakaupungit allekirjoittaa Energiateollisuus ry:n lausunnon tältä osin. Esitetyllä poistoeron käsittelyn muutoksella on selkeästi heikentävä vaikutus kaupunkiverkkoyhtiöiden investointiedellytyksiin.

Helsingissä 30.3.2023

Aku Aarva
toiminnanjohtaja
Energiakaupungit ry
+358 41 432 6510
aku.aarva@energiakaupungit.fi
www.energiakaupungit.fi